

نگاه روز

اتاق فکر فرهنگ

علی فرامرزی

● سه‌شنبه‌شب بیست‌وششم بهمن به‌همراه تعدادی از همکاران نقاش و دیگر فعالان حوزه تجسمی در موزه هنرهای معاصر با حضور وزیر فرهنگ، معاونت هنری و مدیرکل تجسمی نشست ترتیب داده شده بود که چندنفری توانستیم صحبت کنیم و مسائل و مشکلات خورا با وزیر محترم در میان بگذاریم. آنچه که جالب بود، یکی اینکه ایشان از تمام نکته‌های مطرح‌شده یادداشت برمی‌داشتند و در وقت صحبتشان سعی کردند به تک‌تک آن مسائل جواب دهند و اما آنچه که باعث نوشتن این یادداشت شد، یکی از نکاتی بود که ایشان مطرح کردند و آن تشکیل اتاق فکر در معاونت فرهنگی بود؛ اتاق فکری متشکل از صاحب‌نظران، هنرمندان و دیگر فعالان عرصه تجسمی برای تبادل فکر، برنامه‌ریزی و در نتیجه پیگیری مسائل مربوط به تجسمی ایران. در حقیقت دستور تشکیل اتاق فکر را در این عرصه صادر کردند. سالیانی است که مسئولان حوزه فرهنگ و هنر بارها از هم‌فکری، مشارکت و تا جای ممکن سپردن بخش فرهنگی به خود اهالی این مجموعه گفته، نوشته و داسخ‌خ داده بودند، ولی هرگز دیده نشد که مسئولی در حد وزیر مستقیما و در جمعی نسبتا عمومی با صراحت چنین دستوری صادر کند، متأسفانه از آنجایی که رشدیافتگی اجتماعی ما هنوز در مرحله مقابلی مسئولیت اجتماعی است، اگر مشورت و هم‌فکری‌ای هم در گذشته صورت می‌گرفته، اکثرا به‌سرعت به یک رابطه شخصی براساس منافع فردی گرایش پیدا می‌کرده و آنچه باقی می‌مانده، منتهی بوده بر سر اهالی این عرصه و بعد هم فراموشی هدف اصلی که مواردی از این دست در خود انجمن‌هایی که برخاسته از رای اعضای خود هستند نیز بارها اتفاق افتاده و در نتیجه نه آن مشارکت لازم شکل می‌گرفته و نه نفعی جمعی تأمین می‌شده است. اینکه این دستور به مرحله اجرا درآید یا نه، اینکه چگونه به پیش رود و حاصلش چه باشد، بستگی بسیاری به این موضوع دارد که افکار عمومی بخش تجسمی تا چه حد بر اصل مطالبه‌گری خود اشراف داشته باشد و تا کجا آن را دنبال کند. اینکه مسئولان فرهنگ و ارشاد چگونه با چنین حکمی از وزیر رفتار خواهند کرد نمی‌تواند از بار مسئولیت خود افراد فعال در سپهر تجسمی ما بکاهد. شکی نیست که اولین انگشت مسئولیت باید به سمت انجمن‌های هنری نشانه گرفته شود، چراکه فلسفه وجودی آنان براساس نمایندگی‌کردن آن چیزی است که صلاح و خیر اعضای تشکیل‌دهنده آن مجموعه و در حوزه وظایفشان است که چنین امر مثبتی را که همیشه هم دست نمی‌دهد، با درک درستی از اهمیت این حکم، با جدیت پی بگیرند و اطلاع‌رسانی کنند. خوشبختانه در حوزه رسانه‌ها امروزه با روی‌کارآمدن و قلم‌زدن جوانانی که اکثرا خود نیز هنرآموخته‌های همین رشته‌ها هستند، به‌قدر کافی حساسیت، دلسوزی و پرداختن به امر تجسمی ایجاد شده است که بتوان از این پتانسیل مبارک در جهت به‌سرانجام‌رساندن این اتفاق فرهنگی مدد جست و به آن اطمینان و باور داشت. البته واضح است که درصورت انجام چنین امری تا چه حد کمک خواهد شد به مسئولان دولتی‌ای که در این زمینه مشغول به خدمت و انجام وظیفه هستند و تا چه مقدار می‌تواند از تعدادی از مسائلی که در مواردی در بخش تجسمی پیش آمده است جلوگیری کند، چراکه حوزه فرهنگ به‌شدت حوزه‌ای فردی است که محصول آن اکثرا حاصل کوشش تک‌تک افراد است و چنانچه هدف پیش‌رفت و تعالی فرهنگ و هنر باشد، باید سیاست و روشی اتخاذ شود که بتواند هنرمندان فعال عرصه فرهنگ را ارضا و اقناع کند که یکی از روش‌های شناخته‌شده دراین‌خصوص مشارکت‌دادن خود افراد و هنرمندان رشته‌های مربوطه در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌های آن حوزه است. شکی نیست که جناب وزیر نیز بر اثر مطالعات، تحقیقات و تألیفاتی که در حوزه مدیریت فرهنگی دارند، چنین دستوری را صادر کرده‌اند.

جارچی

استادان آبرنگ ایران در صبا

● شرق: نمایشگاه استادان آبرنگ ایران (رنگاب) در گالری خیال صبا برپا می‌شود. به گزارش روابط‌عمومی مؤسسه فرهنگی - هنری صبا، وابسته به فرهنگستان هنر، ۲۰۰ اثر آبرنگ از ۱۶ هنرمند برجسته آبرنگ کشور در گالری خیال مؤسسه صبا در معرض دید علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت. مراسم افتتاحیه نمایشگاه روز جمعه، ششم اسفند از ساعت ۱۰ در تالار ایران فرهنگستان هنر برگزار می‌شود و هم‌زمان کتاب «شهر هشتم» که شامل گزیده آثار نقاشان آبرنگ ایران شامل ۱۶ هنرمند و ۳۰۰ اثر آبرنگ رومانی خواهد شد، بزرگداشت استاد پرویز ایزدپناه از دیگر برنامه‌های مراسم افتتاحیه نمایشگاه آبرنگ خواهد بود.

علاقه‌مندان برای بازدید می‌توانند تا ۱۶ اسفندماه همه‌روزه به‌جز ایام تعطیل از ساعت ۱۰ الی ۱۸ به نشانی ورودی شرقی: خیابان ولیعصر(عج) - نرسیده به خیابان طالقانی - شماره ۱۵۵۲، ورودی غربی: خیابان ولیعصر(عج) - خیابان طالقانی - خیابان شهید برادران مظفر - شماره ۱۲۵ مؤسسه فرهنگی- هنری صبا، گالری خیال مراجعه کنند.

شرق: اصغر فرهادی، فیلم‌ساز ایرانی نامزد اسکار، ضمن دادن پیامی به تجمع ضدترامپ، به‌همراه نامزدهای دیگر بهترین فیلم خارجی جشنواره فیلم اسکار بیانیه‌ای مشترک و تکان‌دهنده منتشر کردند. به‌نقل از اسکرین، مارتین زاندولیت از دانمارک، هانس هولم از سوئد، اصغر فرهادی از ایران، مارن اده از آلمان و مارتین باتلر و بنتلی دین، کارگردانان فیلم استرالیایی تنا، به‌عنوان سازندگان پنج نامزد بهترین فیلم غیرانگلیسی اسکار در یک بیانیه مشترک، علیه موج ناسیونالیسمی که در آمریکا و دیگر کشورها ریشه دوانده موضع‌گیری کردند.

ایین کارگردانان نامزد اسکار بهترین فیلم غیرانگلیسی‌زبان اعلام کردند که جایزه اسکار امسال را صرف‌نظر از اینکه چه کسی برنده خواهد شد، به تمام مردم، هنرمندان، روزنامه‌نگاران و فعالانی تقدیم می‌کنند که برای ترویج اتحاد و درک و همچنین برای حمایت از آزادی بیان و شان انسانی تلاش می‌کنند؛ ارزش‌هایی که این روزها محافظ از آنها از هر زمان دیگری حائز‌اهمیت‌تر است.

در ایین متن آمده است: «به نمایندگی از تمامی نامزدها، به صورت مشترک و قاطع، فضای متعصبانه و ناسیونالیسم موجود میان بخشی از جمعیت و متأسفانه سیاستمداران در آمریکا و بسیاری از دیگر کشورها را زشت می‌شماریم. ترس ایجادشده به سبب تفکیک افراد براساس جنسیت، رنگ، مذهب و... به‌عنوان وسیله‌ای برای توجیه خشونت موجب نابودی چیزهایی می‌شود که ما نه‌تنها به‌عنوان هنرمند بلکه

هنر

بیانیه ۵ نامزد اسکار

ما از تفکر براساس مرزها اجتناب می‌کنیم

به‌عنوان انسان به آنها بستگی داریم؛ تنوع فرهنگ‌ها، در ایین متن آمده است: «به نمایندگی از تمامی نامزدها، به صورت مشترک و قاطع، فضای متعصبانه و ناسیونالیسم موجود میان بخشی از جمعیت و متأسفانه سیاستمداران در آمریکا و بسیاری از دیگر کشورها را زشت می‌شماریم. ترس ایجادشده به سبب تفکیک افراد براساس جنسیت، رنگ، مذهب و... به‌عنوان وسیله‌ای برای توجیه خشونت موجب نابودی چیزهایی می‌شود که ما نه‌تنها به‌عنوان هنرمند بلکه

گفت‌وگو با مستانه مهاجر

هر کس ژانر خودش را دارد

بله، کارگردان، فیلم‌نامه‌نویس و تهیه‌کننده سه ضلعی هستند که طبعاً تأثیر مستقیمی بر کیفیت کار خواهند داشت و اگر بین هرکدام از آنها اختلالی به‌خاطر تفکر و اجرا پیش بیاید، فیلم آسیب می‌بیند. در تمام این سال‌ها فیلم‌نامه‌های خوبی خواندم که کارگردانی خوبی هم داشته است، اما نتوانستم با آن فیلم‌نامه‌ها ارتباط بگیرم. برای من ارتباط با فیلم‌نامه مهم‌ترین اتفاق در انتخاب فیلم است و در بحث تهیه‌کنندگی مهم این است که مؤثر باشم؛ بیشتر از این جهت که به تهیه‌کنندگی به عنوان مغز متفکر گروه نگاه می‌کنم.

۴ در سال‌های اخیر بسیاری از کارگردان‌ها خودشان تهیه‌کنندگی فیلم را عهده‌دار شده‌اند و به نظر می‌رسد همین موضوع در بسیاری مواقع پاشنه آشیل فیلم شده است. نظر شما درباره تفکیک نگاه کارگردان و تهیه‌کننده در فیلم چیست؟

بله، همان‌طور که اشاره کردید، بسیاری از کارگردان‌ها خودشان

تهیه‌کنندگی کارشان را انجام می‌دهند و حتما توانایی انجام این کار را دارند.

گاهی با فیلم‌هایی مواجه شدم که فیلم‌نامه‌های خوبی داشته،

آزادی برای هنر باشد. حقوق انسانی چیزی نیست که آن را تقاضا کنید و به‌سادگی برای همه وجود دارد. به‌همین دلیل ما این جایزه را به تمام مردم، هنرمندان، روزنامه‌نگاران و فعالانی تقدیم می‌کنیم که برای ترویج اتحاد و درک و همچنین برای حمایت از آزادی بیان و شان انسانی تلاش می‌کنند. ارزش‌هایی که این روزها محافظت از آنها از هر زمان دیگری حائز‌اهمیت‌تر است.»

فرهادی در جمع مخالفان

همچنین اصغر فرهادی یک پیام ویدئویی برای تجمع مخالفان علیه ترامپ ارسال کرد و با این پیام حمایت خود را از حرکت معترضان در مخالفت با سیاست‌های تفرقه‌افکن رئیس‌جمهور تازه آمریکا اعلام کرد. کمب استعدادیابی یوتی‌ای جمعی را در مخالفت با ترامپ و سیاست‌هایش برگزار کرد و اصغر فرهادی نیز برای این تجمع یک پیام ویدئویی فرستاد. فرهادی در پیامش گفته است: اقدام شما باعث دلگرمی من شد و من از این اقدام خوشحالم. در زمانی که سیاستمداران سعی می‌کنند نفرت‌پراکنی کنند و بین ادیان، فرهنگ‌ها و ملل اختلاف‌افکنی کنند، شما و جامعه سینمایی به مردم پیوستید و حرکت خوبی را علیه آنها انجام دادید و این اتحاد بسیار قابل‌توجه است.

امیدوارم این اتحاد ادامه داشته باشد و سرانجام آن باعث شود تا بی‌عدالتی از بین برود. فیلم‌سازان می‌توانند با چرخاندن دوربین‌هایشان به سمت ویژگی‌های مشترک انسانی کلیشه‌ها را از میان ببرند.

گفت‌وگو با مستانه مهاجر

پرفروش بوده، کارگردان ماهری پشت کار بوده و تهیه‌کننده‌ای فیلم را هدایت کرده است که گاهی فکر می‌کنم اگر من جای تهیه‌کننده بودم، نمی‌توانستم کمک زیادی به فیلم بکنم. چراکه نگامان با هم فاصله زیادی داشت و این اختلاف زیاد دیدگاه باعث ضربه به کار می‌شود. این حساسیت در تدوین هم وجود دارد. در تمام سال‌هایی که مشغول کار تدوین هستم، در هر ژانری کار کرده‌ام و از این جهت تنوع زیادی در کارنامه‌ام هست، اما همیشه این انعطاف‌پذیری را در کارم داشته‌ام که با کارگردان به تعامل برم. مقصودم از انعطاف‌پذیری این نیست که عقایدم را بیان نکنم، بلکه به این معنی که فکر کنم کارگردان چه هدفی دارد و با تفکر او به خروجی بهتر کار فکر کنم. کارهایی را انجام داده‌ام که در آنها اختلاف عجیب‌وغریبی با نگاه کارگردان داشتم و تمرین‌هایم در تدوین این تجربه را برایم داشت که در بحث تهیه‌کنندگی انتخاب‌های درستی داشته باشم، اما به‌عنوان تهیه‌کننده

نقش بازدارنده نداشته باشم.

۵ ویژگی‌های «هلن» که نخستین فیلم شما به‌عنوان تهیه‌کننده است چیست؟

فیلمی است که واقعیت جامعه را بیان می‌کند و اتفاقاتی که ایین روزها در جامعه رخ می‌دهد و ما هم آنها را تجربه می‌کنیم. موضوع مهاجرت و چالش‌های آن یا اختلاف نسل‌ها که معمولا همیشه وجود داشته در این فیلم به‌خوبی بیان شده است. فکر می‌کنم تمشای این فیلم برای همه مفید است. علاوه بر اینکه ساختار فیلم بسیار محکم است و خوشحالم که با آقای علی‌اکبر تقفی به‌عنوان کارگردان این فیلم کار کردم. ایین فیلم از یک نگاه پخته نشئت می‌گیرد و ایین کارگردان خوب می‌داند چه‌چیزی را نشان دهد و چطور به موضوعات اجتماعی بپردازد. اساسا خانواده تقفی برای من عزیز هستند. در این خانواده سه کارگردان امیرحسین، فاطمه و علی‌اکبر تقفی هستند که هر سه با نگاه‌های متفاوت فیلم می‌سازند و بهتر از این چه می‌تواند باشد؟ هرکس ژانر خودش را دارد و مستقل کار می‌کنند.

«سهراب شهیدثالث» و فرصتی برای عبور از یک سنتِ غلطِ سینمایی

معاصر، با همکاری سفارت آلمان در ایران و با همراهی علاقه‌مندان به سینمای شهیدثالث و سینمای تجربه‌گر و آوانگارد، فرصتی است برای نگرش انتقادی به یک سَنَت غلط و یک اشتباه «روش‌شناختی» ۵۰ ساله در تاریخ سینمای ایران؛ سَنَتی که با بی‌دقتی در طراحی مفاهیم و واژه‌های تئوریک، بدر یک نگاه غلط و یک گفتمان معیوب را در سینمای ایران کاشت؛ نگاه و گفتمانی که در شکل‌گیری انواع «شبه‌فیلم»‌های بعد از انقلاب هم، تأثیر قاطع داشته است.

ایین سَنَت غلط با مرور بر فیلم‌های آلمانی «شهیدثالث»، (در کنار تجربه سی‌وپنجمین جشنواره بسیار ضعیف فیلم فجر) خودش را بهتر نشان داده و عیان می‌کند. آثاری که «شهید ثالث» آنها را از سال ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۲ ساخته و اینک در یک زمان‌بندی کوتاه به این ترتیب به نمایش درمی‌آیند:

- در غربت – ۱۹۷۵ – (مجوز نمایش نگرفت).
- وقت بلوغ – ۱۹۷۶ – ۱۰۶ دقیقه.
- یادداشت‌های روزانه یک عاشق – ۱۹۷۷ – (مجوز نمایش نگرفت).
- تعطیلات طولانی اوتِ آیزنر – ۱۹۷۹ – ۶۰ دقیقه.
- نظم – ۱۹۸۰ – ۹۴ دقیقه.
- آخرین تابستان گرابه – ۱۹۸۰ – ۲۰۷ دقیقه.
- اتوان چخوف: یک زندگی – ۱۹۸۱ – ۹۵ دقیقه.
- گیرنده ناشناس – ۱۹۸۲ – ۸۳ دقیقه.
- اتوپیا – ۱۹۸۲ – (مجوز نمایش نگرفت).
- درخت بید – ۱۹۸۴ – ۹۷ دقیقه.
- هانس، جوانی از آلمان – ۱۹۸۵ – ۱۴۸ دقیقه.
- فرزند‌خوانده ویران‌گر – ۱۹۸۷ – ۱۳۵ دقیقه.
- کته‌های سرخ برای آفریقا – ۱۹۹۲ – (مجوز نمایش نگرفت).

زیر آسمان فیروزهای

یادی از کیارستمی و مجاورِ در اختتامیه جشنواره «هیلاج»

● **فرانک آرتا:** آیین اختتامیه «سومین جشنواره فیلم و تئاتر هیلاج» با گرامیداشت حافظ سینمای ایران، «عباس کیارستمی» و بزرگداشت رضا مجاورِ، فیلم‌بردار پیش‌کسوت سینمای ایران، برگزار شد. این مراسم غیردولتی شب ششم اسفند از سوی مؤسسه سینمایی هیلاج به مدیریت امیرشهاب رضویان با حضور جمع زیادی از هنرجویان و هنرمندان تئاتر و سینما در سالن شماره هفت مجتمع فرهنگی کوروش با اهدای جوایز سه‌کار خود پایان داد. امیرشهاب رضویان، دبیر سومین جشنواره فیلم و تئاتر هیلاج، در ابتدا ضمن خیرمقدم به همه حاضران در مراسم در سخنرانی کوتاهی به تاریخچه‌ای از رویدادها، انگیزه‌های شکل‌گیری مؤسسه و مدرسه هیلاج اشاره کرد و گفت: «در تمام این سال‌ها در سینما نادیده گرفته شدم؛ بنابراین سعی کردم که فقط کار کنم تا بالاخره روزی در این سینما دیده شوم. همه ما در هیلاج اعضای یک خانواده هستیم. در این مؤسسه نزدیک به هزار هنرجو فارغ‌التحصیل شده‌اند که به‌نظم سرمایه‌های خوب تئاتر و سینمای ایران هستند». پس از آن برگزیدگان بخش‌های تئاتر و سینما با عناوین «صوتک طلایی» و «کلاکت طلایی» معرفی شدند و با بر گفته رضویان قرار است در سال آینده بخش «تیله‌ای شیشه‌ای» هم اضافه شود. از نکات برجسته این مراسم، سادگی و در عین خلاقه‌بودن، نحوه برگزاری مراسم بود. هنرمندان مشهور تئاتر و سینما بدون هرگونه نقاب ورودبربایستی روی سن می‌رفتند و با حضاران حرف می‌زدند و اسامی را معرفی می‌کردند. ضمن اینکه حضور رامبد جوان با حرکات نمایشی‌اش مورد استقبال تماشاگران قرار گرفت. همچنین محمدرضا دلیاک به همراه حسن حسن‌دوست برای اهدای جایزه بهترین صدا روی صحنه آمده بود که با ذکر خبری از عباس کیارستمی و اطلاق لقب «حافظ سینمای ایران» به او از حضاران خواست به احترام این فیلم‌ساز فقید یک دقیقه ایستاده کف بزنند. از بخش‌های دیگر این دوره تجلیل از رضا مجاورِ، فیلم‌بردار سریال «سلطان صاحبقران»، علی حاتمی، «طلاق» گرجی عبادیا و «مرثیه» به کارگردانی امیر ناری بود که با وجود کمهویت و دست به عصا بودن به کمک محمود کلاری و مرتضی پورصمدی روی سن آمد و با اشک‌هایش از برگزارکنندگان این مراسم یادِ از او کردند. تشکر کرد. سپس مجید بزرگ و امیرشهاب رضویان خاطراتی را از سال‌های نخستین ورودشان به سینما و فیلم‌های کوتاهی که ساخته بودند و مورد حمایت‌های رضا مجاورِ قرار گرفته بود، بازگو کردند. امیرشهاب رضویان ضمن اشاره به اهمیت برگزاری بزرگداشت‌هایی این‌چنین برای چهره‌های قدیمی و بنیان‌گذاران سینمای ایران گفت: «این انسان‌های نابزین‌های سینمای ایران را بنا نهند و مهم‌تر از آن در روزگاری که سینماها زیر سلطه فیلم‌های آمریکایی بود، مردم را با سینمای ایران آشنا کرده و آشتی دادند». بعد از اهدای جوایز بخش فیلم بیانیه هیئت داوران بخش فیلم جشنواره از طرف مؤسسه کلاری خوانده شد که متن آن به این شرح است: «هیئت داوران بخش نمایش تجربی و داستانی سومین جشنواره فیلم و تئاتر هیلاج، با تأکید بر اهمیت اختصار و ایجاز در فیلم کوتاه در این زمینه خود را بیشکام می‌داند و تنها به ستایش خلاقیت در تعدادی از آثار داستانی ارائه‌شده در جشنواره بسنده می‌کند؛ ضمن آنکه پاره‌ای نواقص مشترک میان بسیاری از فیلم‌های کوتاه نمایش‌داده‌شد، به سبک‌های جشنواره، با آثار بلند سینمای حرفه‌ای، امری بدیهی و قابل یادآوری به نظر می‌رسد. به امید آثاری بهتر و جشنواره‌ای پربرآثر؛ هیئت داوران سومین جشنواره فیلم‌های کوتاه هیلاج، رضا بهبودی، بهنام بهزادی، سعید عقیقی به ریاست محمود کلاری.»

نقاشی‌های سبک قاجار در تهرانی مدرن

● **شرق:** نقاشی در مکتب قاجار عمری بیش از ۲۵۰ سال دارد و با اینکه سبک زندگی آن دوران دیگر در میان مردم ایران جریان ندارد؛ اما هنرمندانی هستند که به خلق آثار هنری در این سبک علاقه‌مند هستند. پوبک محسنین، فارغ‌التحصیل رشته عکاسی از دانشگاه هنر و معماری، یکی از هنرمندانی است که علاقه به سبک قاجار او را از حوزه عکاسی به عرصه نقاشی نقاشی‌ها امتداد است. این هنرمند که از تاریخ ششم اسفندماه جاری نخستین نمایشگاه نقاشی خود در سبک قاجار را برگزار کرده، اصالت ایرانی سبک قاجار را علت اصلی علاقه‌مندی‌اش به این سبک اعلام می‌کند و عقیده دارد برای زنده‌نگه‌داشتن این سبک باید تلاش شود. محسنین که ۱۵ سال است در زمینه نقاشی سبک‌های نقاشی به عکات فعالیت می‌کند، متوجه این موضوع شده است. سبک‌های مختلف را دارد، می‌گوید: فعلا تصمیم دارم سبک قاجار را ادامه بدهم، البته تلاش من در پیگیری این سبک این بوده که در طول انجام کارها تکررات خود را نیز به کارهایم اضافه کنم تا بتوانم مفهومی تازه به آن ببخشم. از نگاه این هنرمند سبک قاجار در میان انواع سبک‌های نقاشی، به علت اصالتی که دارد، توانسته است توجه مخاطب ایرانی را به خود جلب کند. علاقه‌مندان به بازدید از این نمایشگاه می‌توانند از ششم تا یازدهم اسفند، از ساعت ۱۶ تا ۱۹ به نگارخانه نقش جهان واقع در نیاوران، کوچه همایونفر، کوچه سعیدی، کوچه حافظ، خیابان محمودی ۲، پلاک ۹ مراجعه کنند.